

## **Pristatytas Kauno r. Pagirių gipso ir anhidrito telkinio išteklių naudojimo projektas**

Šių metų balandžio 2 d. Lietuvos geologijos tarnyboje prie Aplinkos ministerijos vyko pirmojo Lietuvoje požeminės gavybos įsisavinimo sprendinio – Kauno rajono Pagirių gipso ir anhidrito telkinio išteklių naudojimo projekto viešas pristatymas. Projekto rengėjas – uždaroji akcinė bendrovė „GJ Magma“. Anhidrito gavybos proceso organizavimo ir šios unikalios naudingosios iškasenos įsisavinimo galimybes pristatė projekto vadovas dr. Ginutis Juozapavičius.

Anhidritas – labai vertingas žemės gelmių turtas, kurį pirmą kartą Lietuvoje planuojama kasti šachtiniu būdu. Lietuviškas anhidritas yra labai grynas,  $\text{CaSO}_4$  kiekis 97–98 %, gniuždomasis stiprumas vidutiniškai sudaro 52,5–62,5 MPa, ganėtinai atsparus šilumos ir šalčio kaitos ciklams, mažai plečiasi nuo šilumos, jo laidumas šilumai didėja kylant temperatūrai, pagal savo dekoratyvumo rodiklius yra panašus į marmurą, lengvai pjaunamas, šlifuojamas ir poliruojamas.

Iki šiol atlikti kartografavimo darbai, telkinio žvalgyba, panaudojimo galimybių tyrimai leidžia teigti, kad anhidrito gavyba galėtų būti reikšmingas Lietuvos ekonomikos ramstis. 2010-10-28 Lietuvos geologijos tarnyba išdavė leidimą anhidrito išteklių naudojimui, įrengiant požeminę kasyklą (kasybos sklypas 235,5 ha), o 2013-10-24 – Kauno rajono savivaldybės taryba patvirtino požeminės kasyklos įrengimo antžeminės aikštelės detalų planą Pagirių plote. Pagirių gipso ir anhidrito telkinio išteklių naudojimo projektas parengtas bendradarbiaujant su Slovakijos specialistais.

Garliavos apylinkėse anhidrito klodas slūgso pakankamai negiliai – 290–303 m gylyje. Naudingąjį klodą dengia triaso, jūros, kreidos ir kvartero nuogulos. Tai yra rišlios arba birios nesucementuotos nuogulos. Pastarosiose aptinkamas tarpfluoksninis spūdinis vanduo. Naudingojo klodo storis 38,1–45,2 m, vidutiniškai sudaro 40,8 m. Naudingasis klodas neplyšiuotas, monolitinis, be porų. Geologinėje praeityje buvę uolienos trūkiai užpildyti gipso ar besanito kristalais, suaugusiais su anhidritu. Anhidrito klodą iš viršaus ir apačios gaubia gipso klodas. Telkinys yra stabiliam tektoniniame bloke. Anhidrito kasyba šachtomis yra vienas saugiausių ir švariausių naudingųjų iškasenų gavybos būdų.

Atsiradus naujoms pažangesnėms technologijoms naudingąjį anhidrito klodą planuojama pasiekti ne vertikaliu, o nuožulniu 5,5 m vidinio skersmens gamybiniu kasiniu ir iš požemio išvežti naudingąją iškaseną požeminėms kasykloms pritaikytu elektra varomu automobiliu transportu.

Planuojama, kad tai bus vienintelė Europoje kompleksinė požeminė kasykla, kurioje bus išgaunama trupinta žaliava chemijos bei statybinių medžiagų pramonei ir blokai dekoratyvinio akmens rinkai.

Pilnai išvysčius gamybą būtų galima išgauti 150 000 m<sup>3</sup>/metus anhidrito skaldos ir 20 000 m<sup>3</sup>/metus pjautų blokų.

*Lietuvos geologijos tarnybos  
Informacijos valdymo skyrius*